

Z kapitalistických armád

Plukovník Ing. Miroslav Veselka

DIFERENCOVANÉ ODSTRAŠOVÁNÍ A JEHO KRITIKA V ZÁPADNÍ EVROPĚ

V roce 1986 byla na pokyn prezidenta Reagana ustavena poradní komise Rady národní bezpečnosti a ministerstva obrany, jejímž úkolem bylo vypracovat návrh nové vojensko-strategické koncepce USA pro léta 1990 až 2010. Předsedali jí společně bývalý náměstek ministra obrany pro politiku Fred E. Iklé a Albert Wohlstetter, mezi jejími členy byli mimo jiné i Henry A. Kissinger, Zbigniew Brzezinski a bývalý předseda výboru náčelníků štábů John W. Vessey. Závěrečnou zprávu komise předala prezidentu Reaganovi v r. 1988 pod názvem **Diferencované odstrašování** (Discriminate Deterrence).

I když jde o neoficiální dokument, jistě podstatně ovlivní vývoj vojenské doktríny USA v devadesátých letech. Právě proto vyvolal bouřlivou, především negativní reakci západoevropských spojenců USA. Konfrontace obou hledisek bude s největší pravděpodobností východiskem pro příští oficiální americkou vojenskostrategickou koncepci a ovlivní i metody budování tzv. evropského pilíře NATO. K pochopení západoevropského přístupu je nezbytné nejprve charakterizovat předloženou zprávu.

Podstata navrhované vojenskostrategické koncepce „diferencovaného odstrašování“

Při zpracování zprávy komise vycházela z předpokladu, že v průběhu příštích dvaceti let se může světová vojenskopolitická situace výrazně změnit. USA budou muset čelit složitějším podmínkám, vyplývajícím především ze vzniku nových vojenských mocností i aliancí, z vývoje a výroby nových zbraní.

Ve zprávě se uvádí, že zásadním způsobem může globální rovnováhu sil ovlivnit především Japonsko, pokud se rozhodne stát se vojenskou mocností. I v opačném případě mohou mít jeho především investiční rozhodnutí strategický význam. Jestliže by se např. odhodlalo poskytovat Sovětskému svazu moderní technologii, výrazně by vzrostl vojenský potenciál SSSR. Na druhé straně japonská ekonomická pomoc americkým spojencům (např. Filipínám, Turecku, Egyptu) by prospěla zájmům USA.

Velký ekonomický, a tím i vojenský, vzestup je očekáván i od Číny. Do roku 2010 může být podle názoru komise druhou ekonomicky nejsilnější zemí světa (po USA, před Japonskem

a SSSR). Z vojenského hlediska však nepředstihne Spojené státy americké a Sovětský svaz. Obdobný proces, v menším rozsahu, může údajně proběhnout i u jiných států.

Zpráva předpokládá, že tento „vícepolární svět“ bude klást na americké vojenské plány větší nároky než existující bipolární soutěžení mezi USA a SSSR. Spojené státy americké budou nuceny své vztahy s novými mocnostmi řešit a popřípadě s nimi uzavírat koalice. Nelze přitom ani vyloučit, že se složení současných i budoucích aliancí bude měnit. Mohou vypuknout i války mezi vojensky silnými zeměmi, které nebudou patřit k americkým spojencům.

Pokud jde o Sovětský svaz, je podle názoru komise velmi obtížné předvídat výsledky současného úsilí o politickou a ekonomickou přestavbu. Údajně budou spíše skromné. Ani případný vyšší hospodářský růst se však nemusí odrazit v lepších mezinárodních vztazích. V každém případě USA nemají úmysl zakládat svoji dlouhodobou strategii na „nejistých předpokladech dobrotivé zahraniční politiky SSSR“. Větší riziko by údajně představovala stagnace sovětské ekonomiky. Z ní vyplývající vnitřní potíže by podle zprávy mohl Sovětský svaz řešit pokusem o vojenský úspěch v zahraničí, který by mohl být zaměřen např. na získání nových surovinových zdrojů. Komise ani nevylučuje, že by etnické rozpory mohly přerůst v úsilí některé svazové republiky o odtržení od SSSR.

Z dlouhodobého hlediska bude pravděpodobně pokračovat omezování možností amerického přístupu do krizových oblastí. Pro USA bude stále obtížnější získávat a udržovat základny v zámorí, právo na využívání přístavů a letišť, omezí se údajně i možnosti přeletů území spřátelených států. Uplatňování amerického vojenského vlivu ve světě mohou ovlivnit i změny na západní polokouli. Příkladem Kuby a Nikaraguy mohou následovat v Salvadoru, Hondurasu a Panamě, což by ohrozilo politickou stabilitu i v Mexiku. Takový vývoj by mohl přinutit USA, aby věnovaly daleko více zdrojů a vojenských prostředků do Karibské oblasti, a to na úkor své role v NATO.

Při hodnocení obecných vojenských perspektiv komise předpokládá, že **rostoucí přesnost, dosah a ničivá síla nových zbraní učiní budoucí války rychlejšími, intenzivnějšími a vynutí si podstatné změny zásad vedení boje a operací.** K řadě úkolů, které až dosud mají plnit jaderné zbraně, se mohou využívat i nové konvenční prostředky. Moderní zbraňové systémy již nebudou výsadou jen dnes průmyslově vyspělých zemí. I méně významné státy budou údajně disponovat značným množstvím moderních zbraní, včetně jaderných a chemických.

Uvedeným perspektivám vývoje mohou USA podle názoru komise čelit vojenskostrategickou koncepcí „**diferencovaného odstrašování**“. Vychází z tvrzení, že až dosud se americké pojetí odstrašování příliš orientovalo na stále méně pravděpodobné „**extrémní případy**“, tj. na strategickou jadernou válku a na konvenční a jadernou válku na evropském válečném území. Nedůsledně naopak řešilo údajně daleko věrohodnější možnosti zapojení USA do ostatních ozbrojených konfliktů, především ve třetím světě. Výsledkem podle zprávy bylo, že americký odstrašovací potenciál byl více méně stejný pro všechny typy vojenských střetnutí. „Diferencované odstrašování“ má tuto situaci změnit a úpravami struktury ozbrojených sil i zásad jejich bojového použití umožnit budoucím vládám USA pružněji a efektivněji zabezpečovat americké zájmy ve světě. **Základní doktrinní principy** (předsunutí vojsk na základnách v zámorí, silné a mobilní strategické zálohy na kontinentální části USA a schopnost použít v případě potřeby jaderné zbraně) **mají zůstat beze změny.**

Při aplikaci uvedené teorie do evropských podmínek komise tvrdí, že každá strategie, opírající se o „jadernou výměnu“, má vážná omezení. Je použitelná právě jen v extrémních případech, jejich vznik je však mnohem méně pravděpodobný než jiné formy konfliktů.

I kdyby Sovětský svaz použil svoje ozbrojené síly proti jiným (evropským) zemím, jeho vedení by přitom s největší pravděpodobností dalo najevo, že sleduje jen omezené cíle. **Studie v této souvislosti zdůrazňuje, že v SSSR se v posledních čtyřiceti letech neprojevovaly žádné tendence, které by směřovaly k „hazardu získat vše – nebo vše ztratit“.** Naopak Sovětský svaz dával přednost postupným dílčím akcím, při nichž by použití jaderných zbraní bylo nepřiměřené.

Komise souhlasí s tím, že **NATO musí počítat s extrémem.** Zároveň však tvrdí, že jejich přehnané zdůrazňování může vést k nepřipravenosti paktu na vedení jiných, mnohem pravděpodobnějších druhů konfliktů. Sovětský svaz by údajně mohl využít své geografické

polohy a výhodných komunikací k ovládnutí jednoho nebo několika států NATO a současně hrozbu přinutit k neúčasti ve válce jejich spojence. Předpokladem je, že každá vojenská akce v Evropě musí rychle vést k celosvětovému konfliktu. Velení NATO však prý zanedbává problém možné nejednoty paktu v případě selektivního útoku. Studie uznává, že i selektivní útok ve střední Evropě by asi vedl k použití jaderných zbraní. Při napadení např. Norska nebo Turecka by však jejich zasazení bylo údajně problematické.

Na základě těchto úvah komise odmítá dosavadní pojetí odstrašování, které je založeno na hrozbě vzájemného zaručeného zničení protistojících stran. Tvrdí, že „pokud by odstrašování záviselo na vzájemné zranitelnosti, pak základní myšlenka NATO – tj., že útok na jednu členskou zemi je útokem proti všem – může být hozena přes palubu“. Z dlouhodobého hlediska taková doktrína nemůže údajně zabránit ani selektivním útokům proti USA.

Komise proto doporučuje, aby se **pravděpodobnost vzniku konfliktů vysoké intenzity dále snižovala**. V oblasti extrémních hrozeb to znamená zajistit přežití nejen strategických útočných sil USA, ale i systému řízení, velení, spojení a vojenského zpravodajství, který umožňuje jejich zasazení. Tím mají být vytvořeny předpoklady, aby i v případě překvapivého sovětského globálního jaderného útoku byly USA schopny zničit celou škálu vojenských cílů v SSSR. **Ve studii se doslova uvádí:** „Jestliže by naše společnost byla zničena, nezáleželo by příliš na tom, zda sovětské vojenské cíle budou zničeny okamžitě a úplně.“

Strategické útočné síly USA si však mají i nadále zachovat schopnost provádět „diferencované útoky“ (discriminating attacks) proti vojenským cílům, a to s ještě větší přesností než dosud.

Ke zvýšení pravděpodobnosti přežití komise doporučuje pokračovat v programu „iniciativy ve strategické obraně (SDI)“. Již jen částečná protiraketová obrana má snížit naději útočníka na úspěch, především u menších mocností, které v příštích letech získají jaderné zbraně.

Mají-li USA čelit „přijatelnějším sovětským útokům“ (tj. i jaderné válce v Evropě), musí být schopny nejen diferencovaně odpovídat, ale také udržet takovou válku v únosných hranicích.

Při rozboru problematiky konvenční války v Evropě studie uvádí, že ozbrojené síly Varšavské smlouvy jsou dobře připraveny k překvapivému útoku a v příštích deseti letech údajně tato schopnost dále poroste. Jejich útočné operace by se vyznačovaly rozhodností směřující k rychlému prolomení předního obranného pásma a ke zničení většiny prostředků jaderného napadení NATO na válčisti ještě před jejich použitím. V posledních letech se údajně snížil i kvalitativní předstih Západu v konvenční výzbroji.

Nevýhodou Sovětského svazu při rozvíjení jeho ozbrojených sil v Evropě je podle studie značná závislost na východoevropských zemích. Většina z nich by údajně nechtěla být spoluvíníkem jakéhokoli útoku ze strany Varšavské smlouvy. Proto by SSSR mohl v budoucnu více spoléhat na rozsáhlou mobilizaci svých vlastních sil i za cenu ztráty momentu překvapení. Komise zpochybňuje schopnost NATO využít takto získaného času. Spíše očekává, že by západoevropské země nechtěly zhoršovat krizi.

USA podle studie udělaly v posledních letech hodně pro obranu západní Evropy. Vyšší bojeschopnost jejich ozbrojených sil byla dosažena především zkvalitněním systémů velení, zaváděním moderní munice a výzbroje, např. 4 000 tanků M-1, 1 000 vrtulníků AH-64 a UH-60, 1 200 letounů F-16. Moderní technologie je průběžně zaváděna i do výcvikových zařízení.

Tímto směrem se má ubírat výstavba ozbrojených sil všech států aliance, technologická převaha má být rozhodující výhodou Západu i v budoucnu. Hlavními nástroji, které umožní její získání, mají být nové průzkumné systémy, přesné zbraně působící z prostorů mimo účinný dosah prostředků protivníka (stand-off), široké využívání technologie „stealth“ a vybudování „rozšířeného systému PVO“, schopného ničit i řízené střely.

Zdokonalené zbraňové systémy zajistí, aby mohl být realizován princip „**úderu proti silám v hloubce**“ (FOFA), přijatý v NATO v roce 1984. Vychází ze závěru, že statická a mělká obrana nemůže být úspěšná. Proto musí ozbrojené síly paktu ihned se zahájením války napadat především letecky a řízenými střelami druhé sledy a zálohy protivníka. To však podle názoru komise nestačí. Věrohodná konvenční obrana musí zahrnovat i plány protiúderů

pozemních vojsk směřujících přes hranice států Varšavské smlouvy. Ještě důležitější je, aby NATO bylo připraveno využít za války „vůči Sovětskému svazu neloajální potenciál východní Evropy“. Komplex těchto opatření může podle názoru komise zajistit, aby NATO „mohlo porazit sovětskou armádu, nebo ji alespoň zastavit, bez použití jaderných zbraní“.

I kdyby Severoatlantický pakt výrazně zlepšil své konvenční síly, nadále bude potřebovat jaderné zbraně i v Evropě, a to ze dvou důvodů:

- sama jejich existence zabrání soustředění vojsk protivníka před útokem,
- schopnost NATO kontrolovat eskalaci při použití jaderných zbraní omezí sovětské snahy o využití jeho prostředků jaderného napadení k vedení diferencovaných úderů proti konvenčním silám paktu.

NATO musí podle názoru komise používat jaderných zbraní na válčišti ne jako spojovacího článku k rozsáhlejší a ničivější válce, i když toto riziko zůstane i nadále, ale jako nástroje čelícího úspěchu ozbrojených sil SSSR. Proto musí být zasazovány diferencovaně, např. proti střediskům velení a soustředěným vojskům. Jaderné odstrašování, podobně jako konvenční, zvýší údajně svoji účinnost využíváním nových technologií, především v oblasti přesnosti a řízení.

Reakce západní Evropy na koncepci „diferencovaného odstrašování“

Požadavek americké komise, aby NATO používalo jaderných zbraní na válčišti ne jako spojovacího článku k rozsáhlejší a ničivější válce, ale jako nástroje čelícího úspěchu ozbrojených sil SSSR, údajně narušuje samu podstatu západní aliance, tj. společné a stejné riziko pro všechny země. Připouští zničení Evropy v případné válce, a tak snižuje důvěru ve schopnost NATO takové válce předcházet. Francouzský odborný tisk dokonce tvrdí, že jde o další evidentní důkaz o nespolehlivosti americké vojenské politiky vůči Evropě.

Proto z těchto i dalších důvodů mají političtí i vojenští představitelé a odborníci v západní Evropě k navrhované vojenskostrategické koncepci „diferencovaného odstrašování“ **vážné výhrady**.

Obavy západoevropských států z možného „rozdvojení“ (decoupling), tj. z oddělení jejich obrany od obrany USA, mají dlouhodobý charakter. V roce 1970 byly příčinou odmítnutí návrhu prezidenta Cartera na předání části amerických mezikontinentálních balistických řízených střel do operační podřízenosti NATO, jako alternativy k rozmístění řízených střel Pershing-2 a Gryphon. V nedávné době byly jedním z hlavních důvodů, proč evropské členské státy NATO nepřijaly návrh na vyčlenění 60 strategických bombardovacích letounů B-52 vyzbrojených řízenými střelami s plochou dráhou letu, jako kompenzaci za rušení řízené střely středního a kratšího dosahu. Jen málo západoevropských vojenských analytiků věří, že by USA v případě potřeby zasadily svoje strategické útočné síly ve prospěch „obrány Evropy“, a tak riskovaly svoje „zaručené zničení“.

V konvenční oblasti se západoevropská kritika „diferencovaného odstrašování“ zaměřuje především na přeceňování perspektivních možností moderních zbraňových systémů, které by podle názoru komise mohly zajistit porážku nebo alespoň zastavení útoku Varšavské smlouvy bez použití jaderných zbraní. Uznává sice důležitost technologického předstihu Západu, ale **ke studii předpokládané aplikace do konvenční výzbroje ozbrojených sil NATO má tyto výhrady:**

- slouží Spojeným státům americkým jako záminka k tomu, aby nemusely konfrontovat náklady na „přímou“ obranu s náklady na obranu „nepřímou“ (viz dále).
- je dalším projevem americké snahy o využití technologického předstihu k získání vojenské prevahy, což v minulosti nikdy nevedlo k úspěchu.
- ohrožuje průběh jednání o snížení ozbrojených sil a konvenční výzbroje v Evropě, kterých by západoevropské státy chtěly využít „ke zmírnění škod způsobených smlouvou o likvidaci řízených střel středního a kratšího dosahu“.
- je nástrojem povzbuzujícím západní Evropu k vyšším výdajům na zbrojení a zároveň usnadňujícím v USA dlouhodobě diskutované snížení počtu amerických vojsk v Evropě.
- je prvním krokem na cestě k čistě konvenčnímu odstrašování.

Příčiny, které vedly k těmto výhradám, vyjevují složitost problémů, před kterými v současné době velení NATO stojí.

Jedním z hlavních argumentů, sloužících k obhajobě tzv. technologické konvenční přeměny vojenskostrategické koncepce NATO, je v rámci paktu přijatý princip „úderu proti silám v hloubce“ (FOFA). Ten předpokládá, že moderními zbraňovými systémy, používajícími vysoce přesnou a účinnou konvenční munici, lze od samého začátku války ničit komunikační uzly, druhé sledy a zálohy protivníka (nepřímá obrana) a tím vytvořit podmínky pro vítězství v dotyku (přímá obrana). „Diferencované odstrašování“ počítá s tím, že takové zbraně by mohly převzít některé úkoly dosud svěřené prostředkům jaderného napadení a zároveň vyřešit nedostatky, které konvenční palebné systémy NATO dosud mají.

Tyto, podle názorů západoevropských kritiků, v podstatě správné teoretické úvahy, však postrádají jak odpovídající zdroje, tak politický manévrovací prostor pro realizaci. NATO není údajně schopno současně odstraňovat nedostatky u vojsk prvního operačního sledu, zvyšovat připravenost záloh a zároveň realizovat programy FOFA. Bývalý pracovník britského ministerstva obrany G. Pattie, zodpovědný za vyzbrojování, tento rozpor komentoval slovy: „Zničení druhých sovětských sledů nemá velkou cenu, pokud existuje riziko rychlé porážky NATO sledem prvním.“ V této souvislosti západní prameny uvádějí, že kolem 50 % brigád ozbrojených sil NATO ve střední Evropě je dislokováno mimo předpokládaný prostor zasazení svého armádního sboru nebo více než 100 km od východní státní hranice NSR. Britská rýnská armáda má údajně jen 60 % potřebné munice. Belgie odmítla nakoupit PLRS Patriot, pozemní vojsko USA v Evropě trpí nedostatkem náhradních dílů, škrtý v americkém vojenském rozpočtu provedené ve snaze omezit rozpočtový deficit se odrazily tam, kde to bylo politicky nejsnadnější, tj. ve snížení zásob munice, ve zpomalení postupu modernizace a v omezení tylového a technického zabezpečení. Podle britských údajů má nyní pozemní vojsko USA v Evropě méně plně bojeschopných jednotek než v roce 1979, bojeschopnost amerického taktického letectva údajně poklesla v poslední době o 15 %.

V západní Evropě převládá názor, že pokud ekonomické důvody neumožňují realizovat současně záměry „přímé“ i „nepřímé“ obrany, musí dostat přednost bojeschopnost prvního operačního sledu.

Trvalé kritice je vystavována tendence Spojených států amerických řešit všechny problémy NATO, včetně poměru sil, moderní technologií. Zvláště se jim vytýká, že technologické možnosti považují za vojenská fakta. Západoevropská odborná literatura k tomu uvádí příklady.

Z historie se především poukazuje na neefektivnost předčasněho zasazení tanků za 1. světové války a německých raket V-1 v průběhu 2. světové války. K podobným jevům by mohlo dojít i u nově a rychle zaváděné bojové techniky. Pět z prvních šestnácti letových zkoušek řízených střel Pershing-2 bylo neúspěšných kvůli chybám v konstrukčních plánech. Elektronický systém PLRS Patriot byl natolik nespolehlivý, že ministerstvo pozemního vojska USA muselo na určitou dobu pozastavit jeho testování. V září roku 1987 bylo zjištěno, že jedna třetina leteckých PLRS Sparrow je nepoužitelná vzhledem k vadným mikročipům. Podobných skutečností se v západní Evropě využívá k často i konkurenčními důvody motivovanému tvrzení, že stále technicky složitější zbraňové systémy, neprovedené v náročných podmínkách moderního bojiště, nemusí za války splnit úkoly, ke kterým byly předurčeny. Navíc stále rostoucí ceny jimi používané „inteligentní“ munice údajně neumožní nahradit současně zásoby hromadně skladované standardní munice.

Na toto tvrzení USA reagovaly tzv. strategií vítězství (Win Strategy). Co nejširší použití moderní vysoce účinné munice se samým zahájením války má způsobit protivníkovi rozhodující ztráty, k dokončení jeho porážky se předpokládá využít standardní munice.

Případné další zvyšování technologického předstihu Západu v konvenční oblasti by údajně nemuselo vést USA k sledovanému cíli, tj. ke zvýšení jaderného prahu. Z technologického předstihu vyplývající nepříznivý trend v konvenčním poměru sil by prý mohl přimět Sovětský svaz, aby se zřekl závazku nepoužít jaderné zbraně jako první a snížil jaderný práh. Nevylučuje se ani možnost, že by přehodnotil svůj dosud pozitivní postoj k asymetrickému snižování počtů konvenčních zbraní. Požadavek autorů „diferencovaného odstrašování“, aby byly

zpracovány plány protiúderů pozemních vojsk NATO směřující přes hranice států Varšavské smlouvy, ohrožuje podle západoevropských názorů nejen proklamovaný obranný charakter Severoatlantického paktu, ale může narušit pro Západ vítaný přechod SSSR od spoléhání se na „absolutní bezpečnost“ k „rozumné dostatečnosti“. Důsledkem takového procesu by údajně bylo další kolo závodů tentokrát v konvenčním zbrojení, finančně neúnosného, jak pro SSSR, tak pro státy NATO, a konec nadějším na další uvolňování napětí v Evropě.

Vojenskopolitičtí odborníci v západní Evropě zvláště citlivě reagovali na přezíravý přístup autorů „diferencovaného odstrašování“ k budoucímu významu Evropy jako celku. Při analýze vývoje vojenskostrategické situace v příštích dvaceti letech se o ní totiž ani nezmiňují. Evropa by se podle americké studie měla stát pouze objektem a nikoli spoluautorem světové politiky. Kritici tohoto přístupu si však uvědomují jeho značnou opodstatněnost. Konstatují, že poprvé v moderní historii Evropa bezesporu technicky zaostává za USA a Japonskem. I kdyby se toto zpoždění podařilo odstranit, obranyschopnost západní Evropy narazí na perspektivu tzv. demografické zimy. NSR předpokládá, že v průběhu 90. let klesne počet jeho mužské populace o 200 000. Pokud nedojde k zavedení branné povinnosti ve Velké Británii, bude údajně velmi obtížné udržovat současné počty Britské rymské armády. Podle západoevropských specialistů přílišné spoléhání na technologickou převahu zamlžuje nadále existující potřebu dostatečných lidských zdrojů. **Dr. C. Coker, který přednáší mezinárodní vztahy na Londýnské ekonomické škole, o tomto problému napsal:** „Je velmi dobré nakoupit moderní granát za 50 000 dolarů, který je schopen zničit tank stojící dva milióny dolarů. Ale obsluha nezbytná k odpálení granátu se možná ukáže nákladnější než tank.“ Dodává k tomu, že omezení počtů ozbrojených sil Velké Británie v průběhu 70. let bylo doprovázeno třináctiprocentním nárůstem zbraní a vedlo k nedostatku osob, především u dělostřelectva. Např. obsluhu odpalovacího zařízení PLRS Rapier, plánovanou na sedm osob, musí zabezpečovat jen pět vojáků. Při malvínské krizi byl údajně nedostatek obsluh děl takový, že každý vhodný voják, bez ohledu na vyčívenost, byl využíván k udržení dělostřelecké palby. Z podobných zkušeností se v západní Evropě vyvozují závěry, že moderní zbraňové systémy nemusí vždy přinášet úsporu osob, někdy tomu může být i naopak.

Z „diferencovaného odstrašování“ vyplývající přenesení těžiště americké vojenské politiky z Evropy na oblasti především „třetího světa“ je v západní Evropě chápáno jako předzvěst snížení vojenských závazků USA vůči ní. Technologické zaostávání spojené s demografickými problémy na druhé straně údajně povedou ke zvýšení závislosti západoevropských států na vojenské síle USA. Hledání cest k vyřešení tohoto rozporu je považováno za jeden z důvodů, proč Francii dlouho proklamovaný požadavek na posílení „evropského pilíře aliance“ získává v západní Evropě stále širší podporu. Ekonomickou základnu tomuto trendu jistě poskytne společný vnitřní trh EHS, který má být realizován od 1. 1. 1993.

Podobný vývoj by však nebyl v základním rozporu s americkou, stále aktuálnější snahou o nové rozdělení vojenských nákladů (Berdens Sharing) mezi USA a jeho spojenci. Japonsko a Jižní Koreu nevyjímaje. Američané považují tento požadavek za oprávněný, protože vojenské výdaje USA představují 7 % jejich hrubého národního produktu v porovnání ke 3 % (v průměru) jejich spojenců. Evropské členské státy NATO se 374 milióny obyvatel a celkovým hrubým národním produktem 3,5 biliónu dolarů by údajně neměly být také vojensky závislé na 214 miliónu Američanů s hrubým národním produktem 4 bilióny dolarů. Západoevropané naopak argumentují tím, že nelze porovnávat jen náklady, ale i rizika. Cítí se daleko více ohrožení případnou válkou, než by mohly být Spojené státy americké.

Vojenští odborníci v západní Evropě při hodnocení „diferencovaného odstrašování“ berou v úvahu i jeho případný dopad na veřejné mínění. Rostoucí účinnost konvenčních zbraní vede údajně obyvatelstvo k přesvědčení, že je smazáván rozdíl mezi ničivostí jaderné a konvenční války. Toto vědomí a vysoké finanční nároky, vyplývající z modernizace konvenčních ozbrojených sil NATO, mohou způsobit masové protestní akce, obdobné tzv. boji o rakety v první polovině 80. let. Za takové situace by se americké záměry v západní Evropě jen obtížně politicky prosazovaly.

Doktrinální rozpory mezi USA a západoevropskými členskými státy NATO se neobjevují poprvé. Např. prosazení „pružné reakce“, jako oficiální vojenskostrategické koncepce

Severoatlantického paktu, se uskutečnilo až v roce 1967, i když v USA byla přijata již v roce 1961. Hlavní příčiny rozporů byly stejné jako dnes. **USA se stále snaží hájit své zájmy s maximálním využitím spojenců a ti se tomu, zpravidla ne s velkým úspěchem, brání.** Stejně jako dříve jde Spojeným státům americkým především o to, aby jimi stanovených politických cílů případných válek bylo **dosaženo omezením konfliktů na zámořská válčiště**, bez přímých důsledků pro vlastní teritorium.

* Shoda třídních zájmů, především totožná definice nepřítele, vždy vedla a povede i nyní k překonání rozporů mezi USA a západní Evropou. Řadu zásad „diferencovaného odstrašování“, např. posilování úlohy spojenců, předsunutí amerických konvenčních i jaderných sil na zámořská válčiště, nezbytnost posilování konvenčních sil NATO a modernizace jeho jaderných zbraní, prosazování principu „úderu proti silám v hloubce apod.“ západoevropské členské státy NATO jednoznačně podporují. Pro novou americkou vládu by proto nemělo být při tvorbě vojenskostrategické koncepce složité zjemnit některé „protievropské“ aspekty „diferencovaného odstrašování“ a učinit ho pro západní Evropu politicky přijatelným. V čistě vojenské oblasti si USA budou prosazovat své pojetí bez ohledu na západoevropské postoje do té doby, pokud evropské kapitalistické státy nepochopí, že jedinou politickou výhodou pro ně i pro celou Evropu je přechod od konfrontace sil k rozumné dostatečnosti.

СОДЕРЖАНИЕ

Полковник Йиржи Войкувка Некоторый опыт выполнения задач в области набора в военные школы в 1988—1989 годах	3
---	---

ВОЕННОЕ ИСКУССТВО

Генерал-майор Франтишек Подешва, кандидат военных наук Основные функции руководства	7
Генерал-майор Вацлав Рочка, кандидат военных наук, доцент Контрнаступательная операция — особый вид наступления	14
Полковник Зденек Грон, кандидат военных наук, доцент Новые взгляды на применение воздушных десантов в начальном периоде войны	20
Генерал-майор Йозеф Тухня Подготовка организации взаимодействия	24
Подполковник Ладислав Куба Опыт из проведения контроль и их дальнейшее усовершенствование	30
Подполковник Рудолф Вондрачек, кандидат военных наук Участие средств РВ и А общевойсковой армии в первом ядерном ударе	33
Полковник Вацлав Лготски, кандидат военных наук, профессор Воспрепятствование прорыва ПВО в ходе первой наступательной воздушной операции противника	38
Подполковник Вацлав Валента майор Иво Дворжак майор Ярослав Микш Автоматизация полевой системы связи	43
Полковник Йосеф Гозак Задачи службы ракетно-артиллерийского технического обеспечения перехода войск в контрнаступательную операцию	48
Полковник Зденек Менцл Развитие метрологической службы в ЧНА	55

МНЕНИЯ ЧИТАТЕЛЕЙ

К взаимному отношению обороны и контрнаступления	57
--	----

ИЗ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИХ АРМИЙ

Высокоточное оружие и защита войск	61
--	----

ИНФОРМАЦИИ

Полковник Мирослав Веселка Дифференцированное запугивание и его критика	69
--	----